

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Jyväskylän kaupunki toteaa valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjä koskevien muutoksien olevan toimivia. Vaikuttavuuden arvioinnin vahvistaminen ja mahdollisuus poistaa lyhyemmässä ajassa valtiovastuksen piiristä sellaiset toimijat, jotka eivät täytä lakiin asetettuja kriteereitä, ovat onnistuneita muutoksia.

Olisi myös toivottavaa, että kriteerit mahdollistavat uusien toimijoiden nousemisen valtiovastuksen piiriin joustavammin kuin nykyinen laki mahdollistaa. Tämä muutos olisi tarpeellinen erityisesti nopeasti uusiutuvalla nuorisoalalla.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

Nuorisoala tarvitsee kehittämistoimintaa, ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa toteuttavat osaamiskeskukset ovat tässä työssä tärkeitä. Nykyinen rakenne (konsortiot) ei näyttäydy käytännössä kovin onnistuneena ratkaisuna. Hajanaisten konsortioiden rakentaminen, hallinnointi ja organisointi on raskas ja byrokraattinen malli pienelle alalle. Näin pienet kehittämisresurssit kohdentuvat konsortioihin eikä itse kehittämistoimintaan. Osaamiskeskusten valtiovastusprosessissa tulisi kiinnittää huomiota läpinäkyvyyteen ja dialogisuuteen, jotta hakijoilla olisi tiedossa millaisia ja minkä kokoisia konsortioita Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää.

Kokemukset nuorisoalan osaamiskeskusten antamasta tuesta ja hyödyistä kentälle ovat vaihtelevia. Esimerkiksi Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuunan rooli kunnille on ollut ja toivottavasti on myös tulevaisuudessa todella merkityksellistä. Kanuunan valtakunnalliset verkostot, selvitykset ja tutkimukset sekä erilaiset koulutukset on koettu tärkeiksi ja tarpeelliseksi kuntien nuorisopalveluiden ja nuorisotyön tueksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä on toivottu nuorisotalon osaamiskeskusjärjestelmän arviointia ja olisi ollut tärkeää, että tämä arviointi olisi tehty ennen nuorisotalon muuttamista jonkun ulkopuolisen tahon toimesta. Arviointi tulee ehdottomasti toteuttaa lähitulevaisuudessa.

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

Jyväskylän kaupungin kokemukset nuorisokeskusten toiminnasta ovat hyviä, mm. Nuotta-valmennukset saavat paljon kiitosta sekä nuorilta että nuorisotyöntekijöiltä. Esitetyt muutokset vahvistavat nuorisokeskusten roolia nuorisotyön kentällä. Muutoksessa vahvistetaan nuorisokeskusten toiminnan nuorisotyöllistä otetta ja edellytetään valmiuksia nuorisotyön kehittämiseen.

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Jyväskylän kaupunki pitää tärkeänä, että Harrastamisen Suomen malli kirjataan nuorisolakiin. Tällä varmistetaan säännöllinen toiminta mallin ympärillä, luodaan pysyviä rakenteita ja pystytään kehittämään lasten ja nuorten harrastamista pitkäjänteisesti. Harrastamisella on merkittäviä hyvinvointivaikutuksia lasten ja nuorten elämään. Harrastamisen Suomen mallin kirjaaminen nimenomaan osaksi nuorisolakia edellyttää mallin käytännön toteutuksessa myös nuorisotalon arvopohjan ja tavoitteiden toteuttamista. Harrastamisen Suomen mallin rahoitus valtionavustuksella on parempi ratkaisu kuin mallin rahoituksen vieminen valtionosuuksiin kunnille. Rahoituksessa tulisi huomioida hakevan kunnan lasten ja nuorten määrä, ettei kävisi samoin kuin esim. etsivän nuorisotyön rahoituksessa, jossa työn kohteena olevien nuorten määrä kunnassa ei korreloi riittävästi myönnetyn valtionavun määrällä. Tämä asettaa lapset ja nuoret eriarvoiseen asemaan eri puolella Suomea.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

Jyväskylän kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto nuorisotalon luonnoksesta ja toteaa, että esitetyt muutokset ovat pääosin erittäin onnistuneita. Olisi kuitenkin ollut toivottavaa, että nuorisotalon luonnoksessa olisi otettu kantaa myös poikkihallinnolliseen ja monialaiseen yhteistyöhön esim. Ohjaamo-toimintaan nuorisotalon ja nuorisotyön näkökulmasta osana nuorten palveluverkostoa. Asia on tulevaisuudessa entistä tärkeämpi, kun hyvinvointialueet rakentuvat ja nuorten palvelut jakaantuvat entistä laajemmalle hyvinvointialueiden käynnistäessä toimintansa vuoden 2023 alusta, jolloin osa nuorten palveluista siirtyy kunnilta hyvinvointialueille.

Honkanen Anne
Jyväskylän kaupunki - Sivistyslautakunta 23.3.2022